

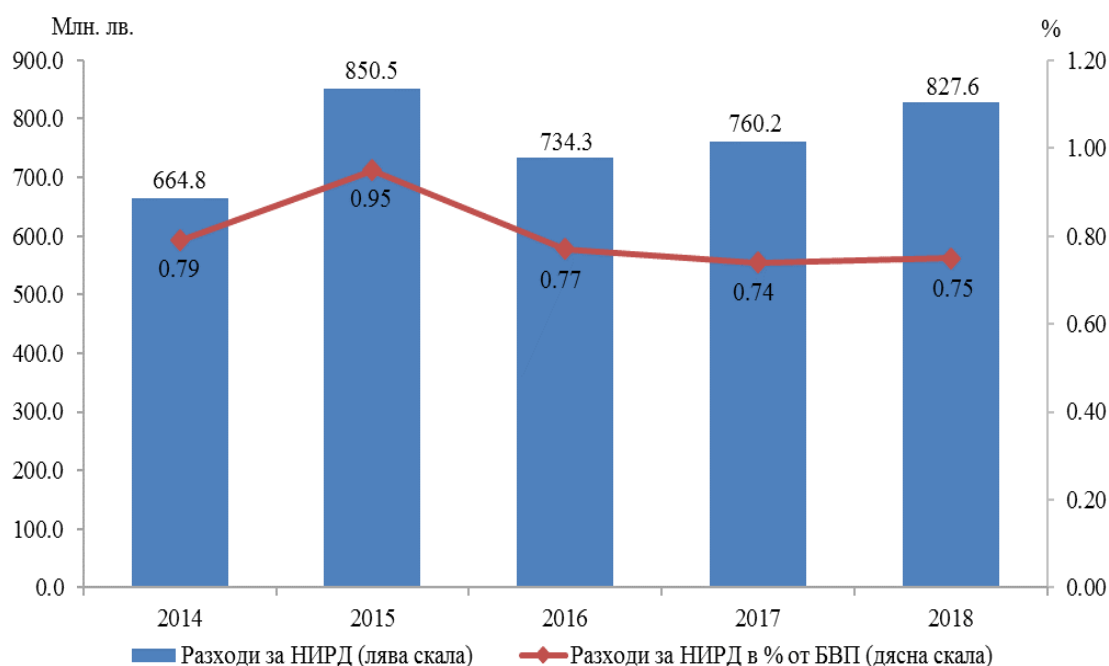

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА И РАЗВОЙНА ДЕЙНОСТ ПРЕЗ 2018 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През 2018 г. разходите за научноизследователска и развойна дейност (НИРД) са 827.6 млн. лв., което е с 8.9% повече в сравнение с предходната година.

Интензивността на НИРД (измерена като процент на разходите за НИРД от БВП) също нараства спрямо предходната година - от 0.74% през 2017 г. на 0.75% през 2018 година (фиг. 1).

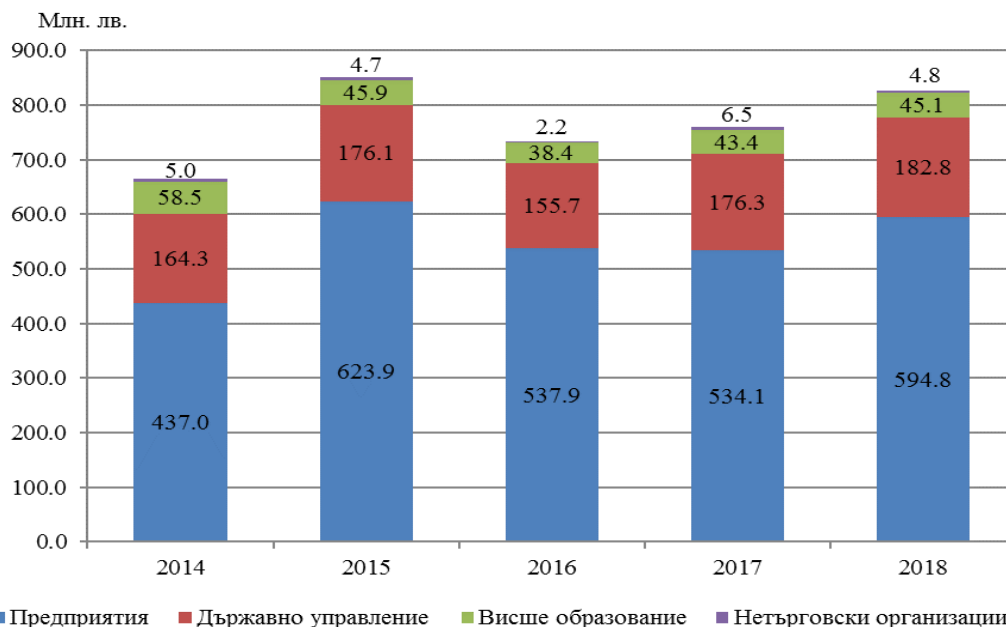
Фиг. 1. Разходи за научноизследователска и развойна дейност

Нарастването на общите разходи за НИРД през 2018 г. спрямо предходната година се дължи в най-голяма степен на сектор „Предприятия“, където разходите за НИРД се увеличават с 60.7 млн. лв., или с 11.4%. Сектор „Предприятия“ е най-големият от четирите институционални сектора, в които се осъществява НИРД, с дял от 71.9% от общите разходи за НИРД. Следва сектор „Държавно управление“, чиито научни институти и организации формират 22.1% от общите разходи за НИРД. Направените разходи за наука от висшите училища и университетските болници възлизат на 5.4%, а от нетърговските организации - на 0.6% от всички разходи за НИРД (фиг. 2).

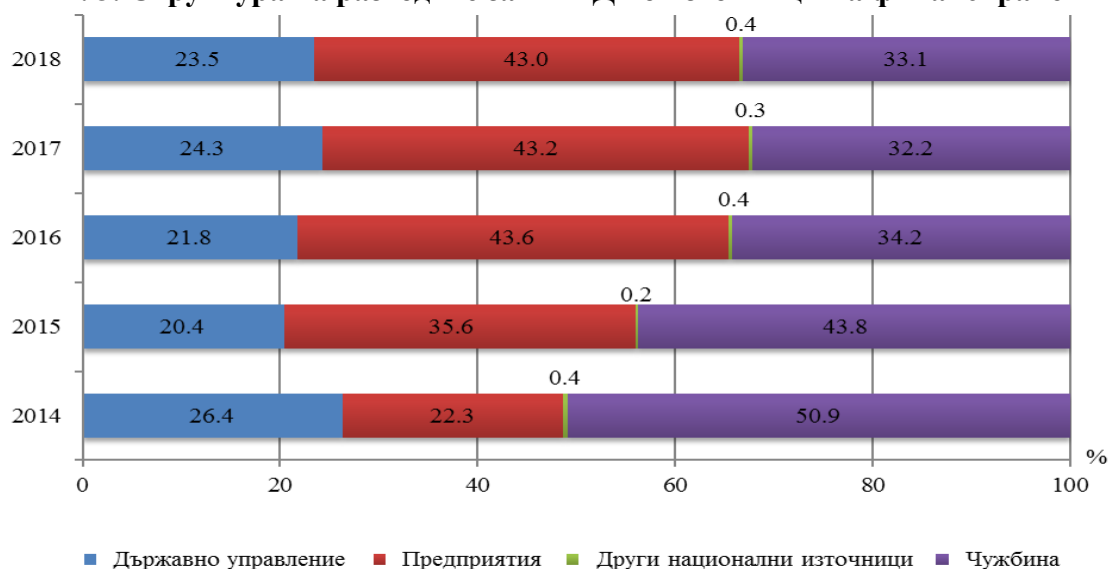

Фиг. 2. Разходи за НИРД по институционални сектори

Научноизследователската и развойна дейност се финансира от държавния бюджет, бизнеса, други национални източници и от чужбина (фиг. 3). През 2018 г. най-голям е дялът на средствата за НИРД, идващи от сектор „Предприятия“ - 43.0%. Те нарастват спрямо предходната 2017 г. с 8.4% (от 328.5 млн. лв. на 356.1 млн. лева). Спрямо 2017 г. средствата от чуждестранни източници за осъществяване на НИРД нарастват с 12.1% (от 244.7 млн. лв. на 274.3 млн. лева).

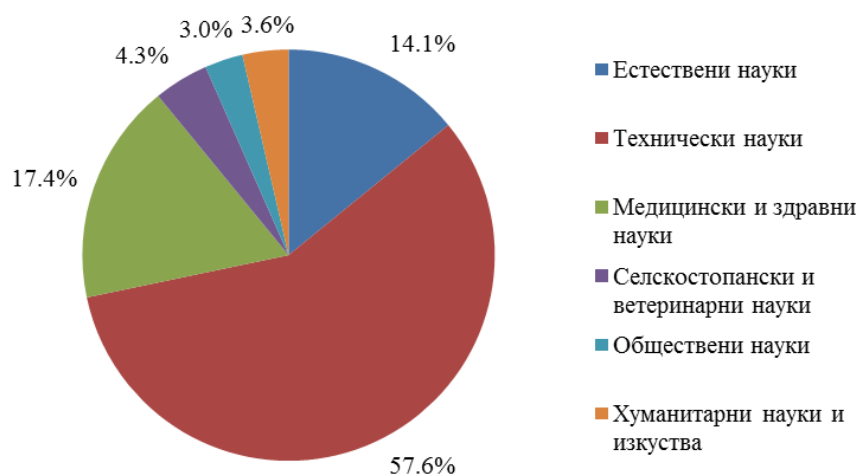
Фиг. 3. Структура на разходите за НИРД по източници на финансиране

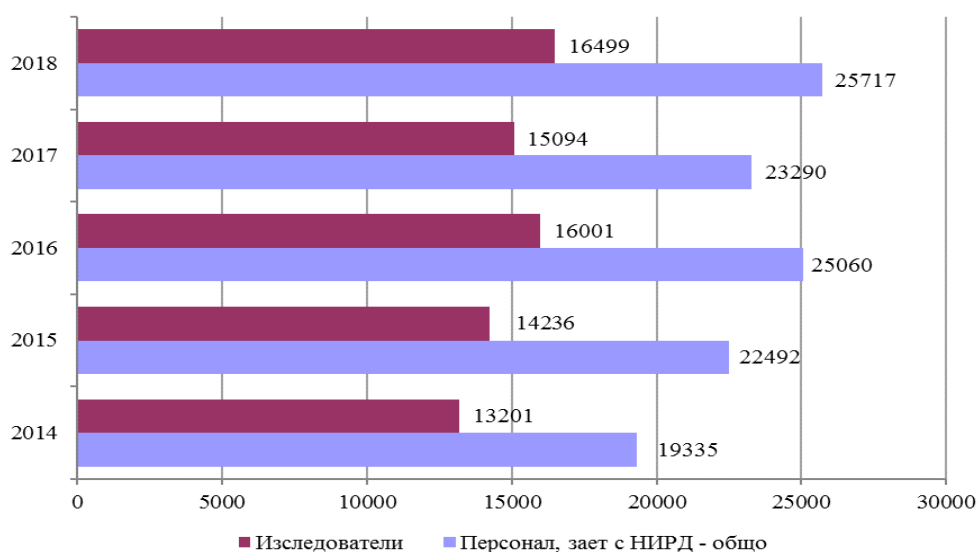
В структурата на разходите за НИРД по области на науката през 2018 г., както и през предходната година най-голям относителен дял имат разходите за НИРД в областта на техническите науки - 57.6%, или 476.9 млн. лв., следвани от медицинските и здравни науки с дял от 17.4%, или 144.0 млн. лв., и естествените науки - 14.1%, или 116.4 млн. лева (фиг. 4).

Фиг. 4. Структура на текущите разходи за НИРД по области на науката през 2018 година

През 2018 г. персоналът, зает с научноизследователска и развойна дейност, е 25 717 души (в еквивалент на пълна заетост), което е с 10.4% повече в сравнение с предходната година (фиг. 5). Делът на жените от общия персонал, зает с НИРД, е 46.1%. Броят на изследователите в еквивалент на пълна заетост е 16 499 души, което е с 9.3% повече спрямо 2017 година.

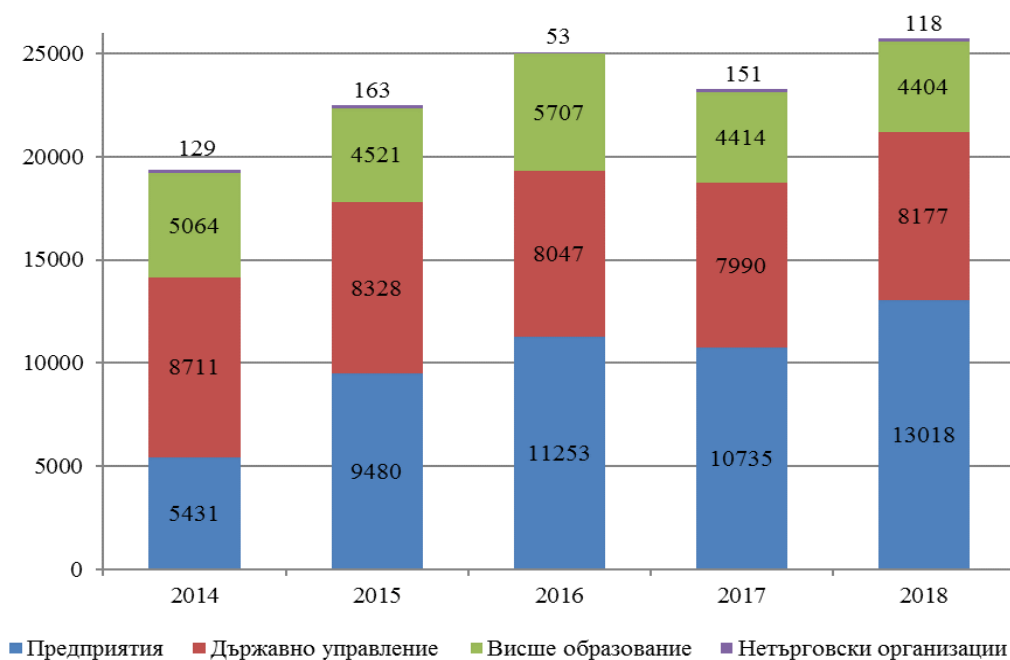
Фиг. 5. Персонал, зает с НИРД (в еквивалент на пълна заетост)

През 2018 г. основната част от научния персонал е съсредоточена във фирмите и научните институти от сектор „Предприятия“ - 50.6% от общия персонал, зает с НИРД (в еквивалент на пълна заетост), или 13 018 души. В организациите и институциите от сектор „Държавно управление“ научна дейност осъществяват 8 177 души, което съставлява 31.8% от общия персонал, зает с НИРД, през 2018 година. В сектор „Висше образование“ 4 404 души са ангажирани с научни изследвания и разработки, като относителният им дял е 17.1% (фиг. 6).

Фиг. 6. Персонал, зает с НИРД (в еквивалент на пълна заетост) по институционални сектори

Методологични бележки

Научноизследователската и развойна дейност включва всяка творческа и систематична работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и за разработването на нови приложения на наличните знания. Научноизследователската и развойна дейност обхваща фундаментални и приложни изследвания и експериментални разработки.

Показателят „разходи за научноизследователска и развойна дейност“ се дефинира като всички разходи за осъществена в рамките на статистическата единица научноизследователска и развойна дейност независимо от източника на финансиране. Разходите за НИРД включват текущите разходи и разходите за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи, предназначени за НИРД.

Показателят „персонал, зает с НИРД“ измерва човешките ресурси, пряко заети с НИРД, които са отговорни за създаването, прилагането и разпространяването на новите знания. Той обхваща лицата, пряко ангажирани с НИРД, и лицата, оказващи директна подкрепа за НИРД (мениджъри, администратори, техници, чиновници). Персоналът, зает с НИРД, включва изследователи и друг персонал, зает с НИРД. Персоналът в еквивалент на пълна заетост се изчислява на базата на използваното работно време за научноизследователска и развойна дейност през отчетната година.

Съгласно методическото ръководство „Фраскати“ (Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development - Frascati Manual, OECD, 2015), възприето от Евростат, разходите и кадровият потенциал на НИРД се разпределят в четири институционални сектора:

- Сектор „Предприятия“ - обхваща всички фирми, организации или институции, чиято основна дейност е производство на пазарни стоки и услуги (без попадащите в сектор „Висше образование“).

- Сектор „Държавно управление“ - обхваща държавните организации и институции, които не продават, а предоставят услуги за задоволяване на индивидуалните и колективните потребности на обществото и са финансирани предимно с бюджетни средства (без попадащите в сектор „Висше образование“).

- Сектор „Висше образование“ - включва университетите, колежите, висшите училища, научноизследователските сектори към висшите училища и университетските болници.

- Сектор „Нетърговски организации“ - обхваща фондациите, асоциациите, сдруженията и други, предоставящи непазарни услуги.